

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

خروج جمعیت فعال کشور از بازار کار طی بهار ۱۳۹۹

آخرین گزارش مرکز آمار از وضعیت بازار کار در بهار ۱۳۹۹، نشان می‌دهد نرخ بیکاری در بهار ۱۳۹۹ کاهش یافته و به ۹٫۸ درصد رسیده که حدود ۱٫۱ واحد درصد از نرخ بیکاری بهار ۱۳۹۸ پایین‌تر است. نرخ مشارکت اقتصادی نیز در بهار ۱۳۹۹ نسبت به بهار ۱۳۹۸ کاهش یافته و به ۴۱ درصد رسیده است. در این میان، نرخ بیکاری جمعیت جوان کشور از نرخ بیکاری کل جمعیت بالاتر بوده و این نرخ برای جوانان ۲۴-۱۵ ساله در بالاترین میزان قرار دارد. کاهش ۲ میلیون نفری جمعیت فعال کشور در بهار ۱۳۹۹ نسبت به بهار ۱۳۹۸ که حدود ۷۵ درصد آن مربوط به شاغلانی است که شغل خود را از دست داده‌اند، در کنار کاهش تعداد بیکاران طی این مدت می‌تواند به دلیل خروج عده‌ای از بازار کار به دلیل از دست دادن شغل و دلسرد شدن نسبت به یافتن شغل جدید باشد. گزارش حاضر به بررسی آخرین تغییرات بازار کار کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۹ می‌پردازد.

تهیه‌کننده: طاهره کریمی دستانی

تیرماه ۱۳۹۹

وضعیت کلی بازار کار در بهار ۱۳۹۹

در بهار ۱۳۹۹ و در پی ادامه شیوع ویروس کووید-۱۹، تغییراتی در آمار نیروی کار ایران نیز بوجود آمده است. مطابق آخرین آمار منتشر شده از وضعیت بازار کار در فصل بهار ۱۳۹۹ و مقایسه آن با بهار ۱۳۹۸ نتایج زیر در جدول ۱ مشاهده می شود:

در بهار ۱۳۹۹ با وجود رشد ۱,۲ درصدی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در کشور، جمعیت فعال نسبت به بهار ۱۳۹۸ با کاهش ۷,۳ درصدی مواجه شده و جمعیت غیرفعال کشور افزایش یافته و به عبارتی دیگر جمعیت فعال کشور در بهار ۱۳۹۹ با کاهش حدود ۲ میلیون نفری نسبت به بهار ۱۳۹۸ مواجه شده است که حدود ۷۵ درصد از آنها شاغلانی بوده اند که شغل خود را از دست داده اند. این تغییر بدین معناست که در بهار ۱۳۹۹، عده زیادی از بازار کار خارج شده اند که یکی از دلایل آن می تواند دلسرد شدن افراد جویای کار از یافتن شغل باشد. در مجموع، حدود ۱,۵ میلیون نفر از جمعیت شاغل نسبت به بهار ۱۳۹۸ کاسته شده است (کاهش ۶ درصدی) که با توجه به کاهش همزمان تعداد بیکاران، به نظر می رسد عده زیادی از این گروه نسبت به یافتن شغل جدید مایوس شده و از بازار کار خارج شده اند که ممکن است با توجه به شیوع بیماری کرونا، بخشی از آن به دلیل عدم وجود فرصت های یافتن شغل جایگزین ناشی از توقف و تعطیلی برخی از کسب و کارها باشد.

در بهار ۱۳۹۹ حدود ۴۱ درصد از جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور از نظر اقتصادی فعال بوده و در گروه شاغلان و یا بیکاران قرار گرفته اند (نرخ مشارکت اقتصادی) در حالی که در بهار ۱۳۹۸ نرخ مشارکت اقتصادی حدود ۴۵ درصد بوده است. در واقع، نرخ مشارکت اقتصادی کشور در بهار ۱۳۹۹ حدود ۳,۷ واحد درصد کاهش یافته است.

نرخ اشتغال نیز در بهار ۱۳۹۹ با کاهش ۲,۹ واحد درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ۳۶,۹ درصد رسیده است. تعداد افراد بیکار در بهار ۱۳۹۹ با کاهش بالغ بر ۴۹۳ هزار نفری به حدود ۲,۵ میلیون نفر رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، کاهش ۱۶,۵ درصدی را تجربه کرده است.

نرخ بیکاری در بهار ۱۳۹۹ به رقم ۹,۸ درصد رسیده که طبق آمارها، حدود ۱,۱ واحد درصد از نرخ بیکاری بهار ۱۳۹۸ پایین تر است. در واقع، به نظر می رسد در پی شیوع ویروس کووید-۱۹، بخشی از بیکاران که به دنبال کار بودند، جستجوی کار را متوقف و یا به تعویق انداخته اند که این موضوع منجر به کاهش جمعیت فعال و افزایش جمعیت غیرفعال شده است.

جدول ۱- مقایسه اشتغال و بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور طی بهار ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸- نفر، درصد				
تغییر	نفر	بهار ۱۳۹۸	بهار ۱۳۹۹	شرح
	۷۶۷,۵۸۹	۶۱,۴۱۵,۱۱۹	۶۲,۱۸۲,۷۰۸	جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر
	-۱,۹۹۲,۶۸۵	۲۷,۴۶۰,۶۶۸	۲۵,۴۶۷,۹۸۳	جمعیت فعال
	-۱,۴۹۹,۲۸۲	۲۴,۴۶۱,۹۲۹	۲۲,۹۶۲,۶۴۷	جمعیت شاغل
	-۳۹۳,۴۰۳	۲,۹۹۸,۷۳۹	۲,۵۰۵,۳۳۶	جمعیت بیکار
	-	۱۰,۹	۹,۸	نرخ بیکاری (%)
	-	۴۴,۷	۴۱	نرخ مشارکت اقتصادی (%)
	-	۳۹,۸	۳۶,۹	نرخ اشتغال (%)

نرخ مشارکت اقتصادی، بیکاری و اشتغال به تفکیک زن و مرد

بررسی تغییرات نرخ مشارکت، بیکاری و اشتغال زنان و مردان ۱۵ ساله و بیشتر در دوره بهار ۱۳۹۹ و مقایسه آن با بهار ۱۳۹۸ مطابق جدول ۲ حاکی از نتایج زیر است:

👤👤 کاهش حدود ۲ میلیون نفری در جمعیت فعال کشور در بهار ۱۳۹۹ ناشی از کاهش ۱ میلیون نفری در جمعیت فعال زنان و کاهش حدود ۹۷۲ هزار نفری در جمعیت فعال مردان بوده است.

👤👤 سهم جمعیت فعال زنان از جمعیت فعال کشور در بهار ۱۳۹۹ حدود ۱۷,۲ درصد بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲,۵ واحد درصد کاهش داشته است؛ در حالی که در مدت مذکور، جمعیت فعال مردان سهم ۸۳ درصدی از کل جمعیت فعال کشور را به خود اختصاص داده که این سهم نسبت به بهار سال ۱۳۹۸ به همان میزان ۲,۵ واحد درصدی افزایش داشته است.

👤👤 کاهش جمعیت فعال مردان (۱۵ ساله و بیشتر)، با وجود افزایش جمعیت آنها در بهار ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل، منجر به کاهش ۳,۹ درصدی در نرخ مشارکت اقتصادی آنها در دوره مورد نظر شده است.

👤👤 کاهش جمعیت فعال زنان با وجود افزایش جمعیت آنها در بهار ۱۳۹۹ نسبت به بهار ۱۳۹۸ عامل اصلی کاهش ۳,۵ درصدی در نرخ مشارکت زنان در بازار کار بهار ۱۳۹۹ است.

👤👤 با کاهش جمعیت بیکاران زن و مرد کشور در بهار ۱۳۹۹، نرخ بیکاری زنان به ۱۳,۷ درصد رسیده که نسبت به بهار ۱۳۹۸ حدود ۳,۶ واحد درصد کاهش یافته است. نرخ بیکاری مردان نیز از ۹,۳ درصد در بهار ۱۳۹۸ به ۹ درصد در بهار ۱۳۹۹ کاهش یافته است.

👤👤 سهم بیکاران زن از جمعیت بیکار کشور در بهار ۱۳۹۹ حدود ۲۴ درصد بوده که این سهم نسبت به بهار ۱۳۹۸ با کاهش ۷,۲ واحد درصدی مواجه شده است. مردان نیز در بهار ۱۳۹۹ حدود ۷۶ درصد از بیکاران کشور را به خود اختصاص داده‌اند در حالیکه این رقم برای بهار ۱۳۹۸ حدود ۶۹ درصد بوده است.

👤👤 در بهار ۱۳۹۹ در مقایسه با بهار ۱۳۹۸، کاهش جمعیت بیکار در زنان حدود دو برابر مردان بوده است.

👤👤 شاغلان زن در بهار ۱۳۹۹ حدود ۶۸۵ هزار نفر کاهش یافته که این کاهش برای شاغلین مرد بیشتر و حدود ۸۱۴ هزار نفر بوده است.

👤👤 نرخ اشتغال در بهار ۱۳۹۹ با کاهش ۲,۴ واحد درصدی نسبت به بهار ۱۳۹۸ به ۱۲,۲ درصد رسیده و نرخ اشتغال در مردان نیز حدود ۳,۳ واحد درصد کاهش یافته و به ۶۱,۸ درصد رسیده است

جدول ۲- جمعیت فعال، شاغل و بیکار (۱۵ ساله و بیشتر) به تفکیک زنان و مردان طی بهار ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸

تغییر (نفر)		بهار ۱۳۹۸				بهار ۱۳۹۹				شرح
مردان	زنان	مردان		زنان		مردان		زنان		
		نرخ (%)	نفر	نرخ (%)	نفر	نرخ (%)	نفر	نرخ (%)	نفر	
-۹۷۲،۰۲۱	-۱،۰۲۰،۶۶۵	۷۱.۸	۲۲،۰۴۸،۲۶۶	۱۷.۶	۵،۴۱۲،۴۰۲	۶۷.۹	۲۱،۰۷۶،۲۴۵	۱۴.۱	۴،۳۹۱،۷۳۷	فعال (مشارکت اقتصادی)
-۱۵۷،۵۱۱	-۳۳۵،۸۹۱	۹.۳	۲،۰۶۰،۷۷۳	۱۷.۳	۹۳۷،۹۶۵	۹.۰	۱،۹۰۳،۲۶۲	۱۳.۷	۶۰۲،۰۷۴	بیکار
-۸۱۴،۵۰۹	-۶۸۴،۷۷۳	۶۵.۱	۱۹،۹۸۷،۴۹۲	۱۴.۶	۴،۴۷۴،۴۳۶	۶۱.۸	۱۹،۱۷۲،۹۸۳	۱۲.۲	۸۱۴	شاغل

منبع داده‌ها: مرکز آمار ایران

وضعیت بیکاری در جوانان ۱۸ تا ۳۵ ساله

بررسی نرخ بیکاری جوانان ۱۸ تا ۳۵ ساله مطابق جدول ۳ نشان می‌دهد:

- 👤 نرخ بیکاری جوانان (زن و مرد) در این گروه سنی نسبت به نرخ بیکاری کل جمعیت کشور وضعیت بدتری دارد.
- 👤 در بهار ۱۳۹۹ حدود ۱۶،۷ درصد از جمعیت فعال گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله بیکار بوده‌اند. این نرخ نسبت به مدت مشابه سال قبل به میزان ۱،۵ واحد درصد کاهش یافته است.
- 👤 نرخ بیکاری زنان و مردان جوان گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله در بهار ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش یافته که این افت ناشی از کاهش جمعیت فعال جوانان این گروه سنی بوده است.
- 👤 بیکاران زن در این گروه سنی در بهار ۱۳۹۹ با حدود ۲۸۸ هزار نفر کاهش و بیکاران مرد با حدود ۲۰۹ هزار نفر کاهش مواجه شدند.
- 👤 حدود ۶۹ درصد از بیکاران کشور در گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله طبقه‌بندی می‌شوند و حدود ۷۳ درصد آن‌ها را مردان تشکیل می‌دهند.

جدول ۳- مقایسه بیکاران جوان ۱۸-۳۵ ساله کشور طی بهار ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸

تغییر		بهار ۱۳۹۸			بهار ۱۳۹۹			شرح	
کل کشور	مردان	زنان	کل کشور	مردان	زنان	کل کشور	مردان		زنان
-۴۹۶،۷۸۴	-۲۰۸،۶۹۴	-۲۸۸،۰۸۹	۲،۲۳۷،۴۶۹	۱،۴۷۹،۴۴۹	۷۵۸،۰۱۹	۱،۷۴۰،۶۸۵	۱،۲۷۰،۷۵۵	۴۶۹،۹۳۰	جمعیت بیکار
-۱.۵	-۰.۳	-۴.۵	۱۸.۲	۱۵.۳	۲۸.۸	۱۶.۷	۱۵	۲۴.۳	نرخ بیکاری (%)

منبع داده‌ها: مرکز آمار ایران

وضعیت بیکاری در جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله

مطابق جدول ۴، نرخ بیکاری جوانان در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ ساله در بهار ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ مقایسه شده است.

نرخ بیکاری جوانان (زن و مرد) در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ ساله بالاتر از نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله و نرخ بیکاری کل کشور بوده است.

در بهار ۱۳۹۹ حدود ۲۲ درصد از بیکاران کل کشور متعلق به گروه سنی ۱۵-۲۴ ساله بوده‌اند. سهم مردان از بیکاران ۱۵-۲۴ ساله، حدود ۷۸ درصد بوده است.

نرخ بیکاری جوانان این گروه سنی در بهار ۱۳۹۹ حدود ۲۴,۵ درصد بوده که نسبت به نرخ مشابه سال قبل (۲۶,۵ درصد) با کاهش دو واحد درصدی مواجه شده است.

نرخ بیکاری زنان جوان ۱۵-۲۴ ساله در بهار ۱۳۹۹ حدود ۳۱,۵ درصد است که ۵,۹ واحد درصد نسبت به بهار ۱۳۹۸ کاهش یافته است.

نرخ بیکاری مردان ۱۵-۲۴ ساله در بهار ۱۳۹۹ به ۲۳ درصد رسیده است. این نرخ برای بهار ۱۳۹۸ حدود ۲۳,۹ درصد بوده است.

در بهار ۱۳۹۹ جمعیت بیکار زن در این گروه سنی حدود ۷۴ هزار نفر و جمعیت بیکار مرد حدود ۹۰ هزار نفر کاهش یافته است.

جدول ۴- مقایسه بیکاران جوان ۱۵-۲۴ ساله کشور طی بهار ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸										
تغییر	بهار ۱۳۹۸			بهار ۱۳۹۹			شرح			
	کل کشور	مردان	زنان	کل کشور	مردان	زنان				
	۱۶۳,۹۱۴-	۸۹,۶۰۰-	۷۴,۳۱۳-	۷۲۳,۹۳۵	۵۲۷,۹۳۰	۱۹۶,۰۰۴	۵۶۰,۰۲۱	۴۳۸,۳۳۰	۱۲۱,۶۹۱	جمعیت بیکار
	-۲	-۰,۹	-۵,۹	۲۶,۵	۲۳,۹	۳۷,۴	۲۴,۵	۲۳	۳۱,۵	نرخ بیکاری (%)

منبع داده‌ها: مرکز آمار ایران

اشتغال به تفکیک بخش های اقتصادی

ترکیب شاغلان در بخش های اصلی اقتصادی شامل کشاورزی، صنعت و خدمات برای جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر مطابق جدول ۵ نشان می دهد:

در بهار ۱۳۹۹ تعداد کل شاغلان در سه بخش اقتصادی کشور حدود ۲۲,۹۶ میلیون نفر بوده که در مقایسه با فصل مشابه سال قبل، حدود ۱,۵ میلیون نفر از تعداد شاغلان، کاسته شده که ۵۴ درصد از این تعداد را مردان و ۴۶ درصد را زنان تشکیل داده است.

در بهار ۱۳۹۹ بخش خدمات با سهم حدود ۵۰ درصدی بیشترین شاغلین را به خود اختصاص داده است. ترکیب شاغلان در بخش کشاورزی در بهار ۱۳۹۹ نسبت به بهار ۱۳۹۸ تغییر چندانی نداشته و تنها با کاهش جزئی ۰,۳ واحد درصدی مواجه شده است. در واقع شاغلان تا حدودی از بخش کشاورزی به سمت بخش صنعت و خدمات جابه جا شده اند.

تعداد شاغلان در بخش کشاورزی با ۳۶۵ هزار نفر کاهش، در بخش صنعت با ۴۰۲ هزار نفر کاهش و در بخش خدمات با ۷۳۳ هزار نفر کاهش مواجه شده است.

جدول ۵- ترکیب شاغلان ۱۵ ساله و بیشتر بر اساس بخش های اصلی						
بخش	بهار ۱۳۹۹		بهار ۱۳۹۸		تغییرات	
	تعداد (نفر)	سهم (%)	تعداد (نفر)	سهم (%)	تعداد (نفر)	سهم (واحد درصد)
کشاورزی	۴,۲۶۴,۶۲۷	۱۸,۶	۴,۶۲۹,۶۴۵	۱۸,۹	-۳۶۵,۰۱۸	-۰,۳
صنعت	۷,۲۹۰,۹۷۶	۳۱,۸	۷,۶۹۳,۳۸۶	۳۱,۵	-۴۰۲,۴۱۰	۰,۳
خدمات	۱۱,۴۰۴,۹۴۲	۴۹,۷	۱۲,۱۳۷,۶۷۶	۴۹,۶	-۷۳۲,۷۳۴	۰,۱

منبع داده ها: مرکز آمار ایران

